

izbaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 3, kamor je naslavljaliti pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisev se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravišstvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četrstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

St. 50.

V Gorici, v soboto dne 28. junija 1913.

Leto XIV.

Volivci splošne skupine!

V dobrih 14 dneh, dne 13. julija, Vam bo stopiti na volišče ter oddati glas trem možem, v katere stavite svoje zaupanje. To bo važen in odgovor poln čin, o katerem boste morali dati odgovor Bogu in svoji vesti.

Zato treba, da natanko premisite, za koga boste glasovali. Stara struja S. L. S. je to stvar premislila na vse strani ter Vam priporoča, da se držite njenih nasvetov, ki so ob enem nasveti mož, ki delujejo že nad 30 let v blaginjo slovenskega naroda na Goriškem.

Priporočajo se Vam, v volivce naslednji moške:

Anton Manfreda, posestnik v Idriškem;

Josip Fon, sodni svetnik v Gorici;

Fran Grgič, župan v Velikem-dolu.

Splošna volivna skupina obsega največje število volivcev. Tu pridejo do veljave delavci, kmetje in taki, ki v drugih skupinah nimajo volivne pravice. Zato je prav, da si volivci izberejo zastopnike iz svoje srede. Kmet kmeta in delavec delavca naj zastopa v deželni zboru in le v toliko naj se dopuščajo drugi (izobraženi) stanovci, v kolikor je to neobhodno potrebno. Zato naj bodo poslanci pete (splošne) kurije: kmeta Anton Manfreda in Franc Grgič ter sodni svetnik Josip Fon.

Goriški frakariji Vam ponujajo nekega zdravnika dr. Breclja, ki je s trebihom za kruhom prišel iz kranjske dežele v Gorico. Mož je silno domišljav; misli, da je poslan za rešitelja in vzgojitelja goriških Slovencev, o katerih je o svojem času trdil, da so **50 let za Kranjci**. Temu možu je treba pokazati, da ga ne potrebujemo. Ako hoče živeti kot draždravnik med nami, prosto mu; ako pa hoče nam zapovedovati in vmešavati se v naše domače, hišne zadeve, tedaj mu rečemo: Proč od nas; naj gre čez Hubelj, odkoder je prišel. Ako mu ne zadostuje beseda, mu pokažemo na drug način, kaj hočemo. **Na svojih tleh, na svojem domu hočemo biti sami gospodarji in si ne damo komandirati od privandrovcov**. Ako ima sršene, naj si jih iztrese na Triglavu, a ne pri nas. Od Kranjca si Goričani ne damo komandirati.

To naj si zapomni. Nič manj si ne domišljuje kot da je stvarjen za vrhovnega upravitelja goriške dežele. Ker ni upal, da bi uspel drugod, si je izbral za torišče svojega delovanja goriško deželo. S tem možem treba **obračunati**, če tudi bi stalo največjih naporov. Sramota bi bila za Goriško, da bi ji tujec zapovedoval.

Vodstvo S. L. S.

Zastopniki nove struje v vodstvu S. L. S. so sklicali na dan 26. t. m. zaupni shod svojih somišljenikov, na katerem so postavili sledeče kandidate v splošni skupini: Dr. A. Breclj, Josip Fon in Fran Grgič; v kmečkih občinah tolminskih: vikar Josip Abram in šebreljski župan Andrej Rejec; v kmečkih občinah okolice goriške: župnik Ig. Leban, naprednjak J. Obljubek, tretji kandidat se še-le določi; v kmečkih občinah kraških bodo priporočali dr. Stepančiča, drugi kandidat se določi.

Torej to je kunšt nove struje,

goriča, ki deluje neumorno in vspešno nad 30 let za blaginjo slov. naroda na Goriškem in posebno v Gorici, ter da si priklopi naprednjaka Oblubka. Nova struja se je kar križala pred vsakim kompromisom ter poudarjala svoj čisti verski in politični značaj; a pri tem zametuje dr. Gregorčiča ter se zaroča z naprednjakom Oblubkom.

Voditelji večerajšnjega shoda so bili bojevitiga duha; vendar so hoteli pokazati na zunaj nekako pomirljivost. Zato so poslali med zborovanjem k dr. Gregorčiču k t. načelniku stare struje dvojno deputacijo. Dekan Berlot in župnik R. je sta navedla pogoje, pod katerimi bi se dosegla sloga ob volitvi. Dr. Gregorčič jima je dal zadovoljiv odgovor. — Na to prideta dr. Breclj in Josip Abram, ki razširita število pogojev za složno postopanje. Tudi njima odgovori dr. Gregorčič v istem smislu. Ko pa jima je odgovoril, da gledé števil kandidator nove struje, ki naj bi se sprejeli v volivno listo, najbrže ne bo težko, a da gledé oseb, ki naj se sprejmejo, in volivnih skupin ter okrajev, v katere naj se razvrstijo, mora govoriti s svojimi ožjimi somišljeniki, ker ni pooblaščen, da bi v tem oziru v imenu ožjih pristašev dal obvezno izjavo, je bilo odposlancema to zadosti, da sta izjavila: Torej boj, saj tudi med bojem se pogovori lahko nadaljujejo.

Pristaši so bili po sporočilu prvih odposlancev potlačeni, ker iz poročila je bilo posneti, da je kompromis mogoč. Ko jim je pa Jos. Abram sporočil: „Boj prinesem“, bili so kakor elektrizirani, med tem ko zmerni elementi so se molče odstraunili.

Goriški Slovenci, čez prag (pred vrata) rušitelje sloge!

V boju za narodni obstoj je goriškim Slovincem sloga tako potrebna, kakor ribi voda. Zalostne posledice našega dosedanjega bratomornega boja lahko opazujemo po celi deželi, posebno pa v Gorici. Naši narodni nasprotniki gledajo z dopadanjem na naš razdor in na njegove posledice. Celo „Eco“, glasilo italijanske katoliške stranke, konstatira z zadovoljstvom, da v zadnjih letih goriški Slovenci v narodnem oziru ne napredujejo — vsled strankarskih bojev. Ta list piše: Med tem ko napredujejo Slovenci v Istri in v Trstu z ojašanimi koraki in imajo — na žalost nas Italijanov — vsako leto kako novo pridobitev, so Slovenci pri nas v politiki brez orientacije, v narodnem delu pa jih ovirajo politični strankarski boji. Pred leti smo s **strahom** opazovali agilitnost in smoteno delovanje naših narodnih nasprotnikov, a že nekaj let ne vidimo več pri njih tiste enotnosti v namelih in v vodstvu, ki je v prejšnjih letih pretresala vsako italijanski čuteče srce. Šusteršič ne more biti preveč zadovoljen z goriškimi Slovenci. A **zadovoljni smo mi**.

Že ta zadovoljnost glasila naših furlanskih sosedov bi morala odpreti oči tudi najbolj zaslepljenemu goriškemu Slovencu. Česar se naš narodni nasprotnik veseli, to ne more koristiti nam.

Rušitelji goriškim Slovincem potrebne edinosti so bili dozdej skoro vedno tudi — Kranjci. Prihajali so na Goriško iskat kruha, a ko so se v solnčni Gorici le malce ogreli, že so hoteli nad prezaupljivimi, predobrimi domačini gospodariti.

Starejši rodoljubi se gotovo še dobro spominjajo, kak razdor, kak ravs in kavs je bil nastal na Goriškem pred mnogimi leti, ko je bil pri neki državno-zborski volitvi nastopil kot kandidat kranjski rojak P. proti domačinu T. Zmagal je domačin in g. P. se je kmalu preselil v svojo ožjo domovino. Po odhodu tega gospoda je bil na Goriškem nekoliko let mir.

Razpor, s kojega posledicami je „Eco“ zadovoljna, je nastal l. 1899. Ta razpor je sicer bil večinoma delo Andreja Gabrščka in nekaterih domačih pomagačev. A to je gotovo, da bi ne bil mogel brez kranjske pomoči niti Gabršček napraviti tako osodepolnega razdora. Kranjski rojak dr. Tuma je že bil v Gorici. In ko sta Gabršček in Tuma snovala novo razdorno stranko, sta poklicala v Gorico še kranjska rojaka advokata Treota in Trillerja. Prvemu sta obljubila pravno zastopstvo pri Trgovsko-obrtni zadrugi, dr. Triller pa je bil nekaj časa advokat v Tolminu, a se je kot previden mož kmalu vrnil na Kranjsko. S Kranjskega so poklicali voditelja nove stranke še mnogo drugih „čilih“ moči, katere so uradniki pri strankinih denarnih zavodih Trg.-obr. zadruge in Gor. lj. pos. Ti nastavljeni so morali znati peti, samozvestno — da ne rečemo — arogantno nastopati, na „farje“ zabavljati in za svoje reditelje uspešno agitirati.

Med kranjskimi listi je podpiral novo stranko najbolj „Slov. Narod“. Ko je šlo za ustanovitev te stranke, sta bila dr. Tuma in A. Gabršček v Ljubljani, kjer sta se z načelnikom kranjske liberalne stranke dr. Tavčarjem dogovorila za skupno taktiko.

Z ustanovitvijo nove „narodno-napredne“ stranke je nastal razdor, ki je goriškim Slovincem neizmerno škodoval v verskem, narodnem in gospodarskem oziru.

„Soča“, razuzdano glasilo te stranke, je pavšalno obrekovala duhovski stan, napadala je škofo, papeže, smešila je cerkvene dogme, poveljevala je luteranstvo in sam general te stranke je delal v dolgovoznih člankih svoje „Soče“ pot nekemu enotnemu svetovnemu nazoru, ki naj bi izpodrinil naš krščanski svetovni nazor. Kdor ni trobil v liberalni rog nove stranke, je bil izpostavljen napadom, smešenju in blatenju.

Boj proti tej brezobzirni, s sredstvi denarnih zavodov podprti stranki je bil težak. A voditelji naše stranke — na čelu jim dr. Gregorčič — so boj sprejeli in izbojevali slavno zmago. Ustanovili so tudi „Gorico“, ki je v zvezi s „Primorskim listom“ branila krščanska načela ter odbijala napade na našo duhovščino in na našega knezo-nadškofa.

Hud udarec je zadel narodno-napredno stranko, ko se ji je l. 1902. začel dr. Tuma odtegovati ter je izročil politično vodstvo in vodstvo denarnih zavodov A. Gabrščku. Pod novim vodstvom je začela stranka zoreti za razpad. —

Leta 1908. je sicer pri deželnozborskih volitvah s pomočjo socialnih demo-

kratov in s pomočjo penězov liberalnih zavodov zmagala z devetimi kandidati. Ti slovenski liberalni poslanci so sklenili zvezo z italijanskimi katoliškimi poslanci in so se hoteli z njih pomočjo postaviti deželnega odbora ter izključiti naše poslance od vsake kontrole deželne uprave. Določili so bili za deželna odbornika dr. Franka in Andr. Gabrščka. Pretila je torej nevarnost, da bi ostala „Slovenska ljudska stranka“ brez zastopnika v deželni odboru, čeravno je zastopalo njenih pet poslancev večinoma našega kmečkega ljudstva. Pretila pa je še večja nevarnost, da bi prišel v deželni odbor general goriških liberalcev in da bi vodil deželno gospodarstvo tudi mož, ki je spravlil s svojo neizkušenostjo in s svojo lahkomišelnostjo denarni zavod svoje stranke na rob prepada. Da bi preprečili to nevarnost, so segli naši poslanci pod Gregorčičevim vodstvom po najskrajnejšem parlamentarnem sredstvu — po obstrukciji — ter so tako zabranili očetu goriškega liberalizma in finančnemu veleumu A. Gabrščku vstop v deželni odbor. Cerkev in narod jim je za ta energični nastop lahko hvaležna.

Ko je bil ta naskok združenih slov. liberalcev in poslancev Faiduttijevega kluba odbit, je pričela padati Gabrščkova stranka vedno niže.

V l. 1909. je pri deželnozborskih volitvah komaj zmagala le še s 5 kandidati. Gabršček je bil na predlog dr. Gregorčiča izločen iz deželnega zbora. Razpad liberalne stranke so pospešili tudi razni polomi strankinih zavodov — in danes takorekoč ne eksistira več prvotna liberalna, oziroma „narodno-napredna stranka“. Njen voditelj in njena — nesreča, g. Andrej Gabršček, je danes pogorelec na političnem in na gospodarskem polju in je vesel, da prosto diha in da ga pustijo pri miru. Zgodilo se je torej ravno nasprotno od tega, kar je Gabrščkova „Soča“ 20./VIII. 1908 prerokovala, ko se je bahala: Rezultat bo ta, da Gabršček bo stal tu nepremagan kot pravi narodni delavec, Gregorčič pa bo pahnen v pekel izdajalcev in narodnih škodljivcev, kjer ga čakajo muke in stiske.

* *

Današnji politični položaj na Goriškem je torej tak, da bi lahko zavihrala zastava Slovenske stranke tako sijajno, tako zmagonosno, kakor še nikdar dozdej: naši kandidati bi zmagali bržkone na celi črti. A to bi bilo prelepo! Zato se zopet gibljejo posebno neki s kranjskega privandrani elementi, ki skušajo razbiti slovo v vrstah Slovenske ljudske stranke. Goričani pač nimamo sreče! Tržaški Slovenci so srečnejši. Njih voditelji dr. Rybář je povedal o tem na shodu svojih volivcev to-le: Vprašam torej Ljubljance, kaj so pa oni nameravali s Trstom! Močna struja med njimi je delovala na to, da bi izpodkopala naši stranki tla v Trstu, da bi jo uničila popolnoma ne le politično, ampak tudi gospodarsko.

Nekateri so v Ljubljani imeli vse pripravljeno za to, da ustanove novo stranko v Trstu in da obenem tudi izpodkopljejo tla našim denarnim zavodom! Pripisovati je edino le okoliščini, da je propadla Agro-Mercur in da je propadla Glavna posojilnica, da se ni zanesla v Trst ljubljanska politika. Edino le to je bil vzrok, da se ni zanetil v Trstu razdor. Zahvaliti se je edino le

nekaterim gospodom in pa našim okoličanom, da ni prišlo do razdora.

Tržaški Slovenci so se torej ubranili kranjskih razdiračev ter ohranili slovo vsled poloma dveh kranjskih denarnih zavodov. Pri nas na Goriškem pa boj proti kranjskim razdiračem še le začelja, kajti komaj smo ukrotili liberalnega zmaja, že se pripravlja nov razdor pod firmo »novostrujarjev«.

O tej najnovejši razdorni stranki in o njenih voditeljih prihodnjič.

Klic po izpremembu.

Naša stranka ni nikdar tajila, da se drži gotovih konservativnih načel v svoji politiki, ki jih je spoznala kot prava. Naša politika mora biti na vsak način primerna našim lokalnim razmeram, mora odgovarjati ljudskim potrebam naše dežele in se pri tem ne sme preveč ozirati na druge province, kjer nam sicer ne manjka enako mislečih.

V principu, načeloma, je treba seveda, da imamo neko enotno pravilo vsi, pri nas imamo faktično program S. L. S. Poleg tega pa, kar zanima celotne naše slovenske mase v vseh pokrajinah, imamo pa še marsikaj, kar je prav naše, goriško in se ne da rešiti ne po štajerskem, ne po kranjskem kopitu.

To so stvari, ki v prvi vrsti zadevajo našo domačo politiko, ki mora biti kakor rečeno prikrojena po domačih razmerah in potrebah, drugače je le politika teorije, besed, ne pa politika dela. Že pregovor pravi, da ima vsaka vas svoj glas, toliko bolj bo to veljalo za deželo. Ako je treba, seveda nastopimo vsi kot celota, kot enotna Vseslovenska Ljudska Stranka, a svoje domače razmere si bomo uredili po svoje, po domače. Ni vsaka stvar za vsak kraj.

Velika nemška država tudi velja na zunaj kot ena celota, a doma obstoja iz mnogih dežel, ki se vladajo vsaka po svoje. Bi bilo tudi čudno, ako bi kdo zahteval od katoliškega Bavarca iste politike kot od protestantskega Prusa. To ni separatizem, to je razvoj posameznih delov, ki naj skupno tvorijo eno celoto.

Da naša stranka na Goriškem ni spala, to kaže njena sedanja stopinja razvoja. Prav nič nismo zaostali, ampak vedno smo šli korak za korakom naprej in iskali vedno trdne stopinje in gotovih oprijemov. Konservativno smo napredovali, to se pravi, ne skokoma, ampak organsko, kakor je zahteval čas in potrebe. Prav z mladeniško gibčnostjo se je naša stranka vedno oprijela vsega, kar je bilo dobro in koristno za naš narod in ni stvari nikdar sodila po reklamah, ampak po njeni pravi urednosti. Marsikaj kdo kritikuje in podpira, a vprašati je treba, ali je bilo mogoče v danih razmerah sezidati kaj boljšega? Vprašati je treba tudi, ali bi dotični kritik ali podirač bil zmožen napraviti kaj boljšega?

Te dni posebno odmeva klic od »mlade« strani, da je treba nekaj novega, nekaj drugega v goriški politiki kot je bilo do sedaj. Ali so si ti gospodje na jasnem, kaj zahtevajo, o tem bi se dalo debatirati. Da bo le kako drugače, tako ne sme iti dalje, pravi ta ali oni, a pri tem nič ne pomisli, da je tisti »drugače« lahko tudi slabjši. Samo za to, da se sploh kaj zgodi, pa se res ni uredno razgrevati in kdor si ni na jasnem, da bo nova stranka boljša kot stara, naj stare hiše ne podira kar tako zavoljo lepšega.

Spominjamo se pri tej priliki, kak krik in vik so svoj čas zagnali znani narodni piruharji liberalnega kova in hoteli kar čez noč pri nas na Goriškem ustvariti zlate, nove čase. Vse so kar naenkrat preuredili in gospodarski temelj so postavili kar na glavo, da bo bolj trden. Niti eden se takrat ni oziral na naše domače razmere, vsi ti reformatorji so bili po večini tujci in po tujem konitu so nam bili umerili kolne. — absolutno ni bil še sposoben za take ne-

premišljene skoke, a na to se gospodje kakor dr. Tuma in drugi niso ozirali. Oni so gledali deželo skozi tuja očala in tuj sistem so hoteli podtekniti naši politiki. Toda niso uspeli, kakor je znano vsem. Ves ta »tujski« promet nam je prinesel le ogromno škodo in naši domači zastopniki, ki so svetovali previdnost in premišljenost, so ostali zmagalci.

Ravno v naših dneh se zopet kuje nekov tak nov obroč za našo glavo, a zdi se nam, da tudi tu ne bo uspeha. Zopet nov eksperiment, ki hoče pokazati, da se da dežela kar v par dneh preustrojiti, preobrniti in presukati. Vprašamo pa, ali bo radi tega kaj boljši? Kdor se spusti v take stvari si more biti svest, da to ni kaka malenkost, ki lahko izpade ugodno ali pa tudi ne. V tem oziru so na tehtnici interesi cele naše dežele in ti interesi so pač nekoliko več kot kake kombinacije nepolitičnih glav. Tu se ne gre za par političnih načrtov, ki se zdijo temu ali onemu pravilni, treba je tudi pomisliti, ali bi se sploh obnesli, ali bi sploh rodili kak sad. Treba je zato pri takih stvareh malo več pomisleka in klic po izpremembu se nam ne zdi tako strašno potreben, kakor se komu v njegovi nerazsodnosti vidi. Ako se kaj spremeni, se mora še na boljše, korak naprej. Dokler pa ni te garancije, je vedno bolje, da ostane kurz naše politike v razsodnih rokah, kakor so jo vodile do sedaj, klic po nepotrebnih izpremembu pa bo ostal še dalje klic vpijočega v puščavi.

Deželne podpore.

V zadnjem času se v nekaterih nasprotnih listih že gromadijo članki, ki hočejo tako ali tako »posvetiti« v delovanje deželnega odbora.

So gotovi elementi, ki nikdar v svojem življenju še niso pogledali deželne hiše od znotraj, so taki ptiči, ki še niso nikdar imeli kake bilance ali računa v rokah, so taki ptiči, ki mislijo, da je z eno telovadno kolono že rešena domovina in vsi ti hočejo in so baje poklicani v to, da mesarijo po deželni upravi in po deželnem odboru, kakor svoj čas Gabršček po »Krojaški za drugi«.

Posebno se rada oglašja »Soča« tako v času volitev in daja razumeti, da tudi ona še nekoliko živi. Klaverno sicer, a vendar še diha. Gospodje okoli »Soče«, kolikor jih ni padlo v bitki pri »Trgovski« in »Mizarski zadrugi« po vsi sili hočejo oddati še svoj zadnji glas, preden zatisnejo oči za vedno. Kakor okoli panja je sedaj okoli deželnega odbora. Vse šumi, vse brenči, vse hoče kaj videti, v notranjščini pa gre delo lepo mirno naprej, delavci se ne brigajo za brenčanje lenuhov.

Ne prej ne poslej ni toliko »učenjakov« pri nas na Goriškem kot ob volitvah. Tako modrih ljudi kot so nekaterniki v teh dneh res ni dobiti z lepa na svetu. Krona vse modrosti in brihlosti je pa goriška »Soča«, ki tako le pred volitvami reče — ali pa zamolči kako modro. Ako nji kaže prav, se »Soča« oglasi, ako bi ji pa slučajno šlo za vrat, tedaj lepo stvar zamolči, ker nje čitatelji ne preneso vsake hrane, posebno ne trdno objektivne. Resničnost ni za vsakega, zato je boljše, da se je ogne, kdor je liberalnega želodca, tako si misli »Soča«.

Med raznimi modrostmi, ki jih prinašata »Soča« in novostrujarski »Novi Čas« te dni na dan, se odlikuje posebno ona o deželnih podporah. Tu imamo kar tri različna mnenja. Prvo zastopa goriški laški list »Eco«, ki trdi kar na debelo, da gredo sploh vse podpore v slovenski del dežele, da hočeta slovenska odbornika podjarmiti celo Furlanijo in da deželni tajnik in odbornik Pettarin ni nič drugega kot navaden sluga slovenskih odbornikov. Tupatam gresta slovenska odbornika tudi v Furlanijo, da si tam ogledata, kako napreduje trditve radikalno katoliškega laškega

lista »Eco« in potem takem pač gotovo odgovarjajo resnici. Vsaj nekateri slovenski listi v Gorici so prepričani o tem popolnoma, dasiravno trdijo oni sami nasprotno. »Soča« n. pr. pravi ravno narobe. Ona je prepričana in trdi tudi na vsa usta, da gredo vse podpore iz deželne blagajne le v Furlanijo, slovenski del pa sploh ne dobi nič. Tega mnenja sti liberalni glasili »Primorec« in »Soča« in vsak pravi goriški rodoljub mora to verovati, drugače je liberalno pogubljen.

Tu lahko čitatelji vidijo, kako gredo v isti stvari mnenja narazen, kakor pač gospodom kaže; le resnice se nikdo ne takne.

Kot tretji jo je pribrisal v to kolo še »Novi Čas«, ki je konstatiral, da deželni odbor kar razmeče podpore po deželi in tako očitno kaže slabo gospodarstvo. Toliko kolobocij skupaj, kot se jih ti listi zmašili v svoje predale, je pač težko kje drugje dobiti. Naša goriška dežela, ki sicer ni velika po obsegu, pa ima to velikansko posebnost! Vsi ti trije ali štirje listi se drugače kajdi in celo hvalijo, tu pa so šli narazen vsak svojo pot, ker nimajo resnične in objektivne podlage za svoje trditve. — Zmot je dosti, gospoda, resnica je pa vedno le ena.

V zadnjem času smo že enkrat povedali, kako je pravzaprav z deželnimi podporami; ki so dovoljene pa ne še izplačane. Da je na laški strani izplačanih več podpor kot na slovenski, zato ne morejo slovenski poslanci ne slov. odbornika nič. Kar se tiče opremljenja prošelj itd. stori deželni odbor vse mogoče, da ima vsaka prošnja vse potrebne priloge, načrte itd. To se zahteva na slovenski in na laški strani enako in slov. odbornika morata večkrat pomanjkljive prošnje zavrniti, zahtevati, kar še manjka itd. toliko časa, da lahko prošnja gre v zbornico v pretres. Deželni zbor podporo dovoli, tozadevni občini ali stranki se stvar naznani in stavijo se tudi pogoji, pod katerimi se podpora lahko potegne. In v tem tiči prav važno zrno. Nekateri naše občine se presneto malo brigajo za te pogoje in določena doba preide, ne da bi se bilo kaj storilo. Par slučajev naj nam to stvar pojasni.

Občina B. na Vipavskem je prosila za deželno podporo za napravo kanala po vasi. Priložen je bil kos popirja s slabo skico za načrt. Dež. odbor je nato naročil dež. inženjerju, naj izdela pravilen načrt in naj napravi stroškovnik. Ko je bilo vse končano, je deželni zbor dovolil 2000 K podpore, s pogojem, da se delo začne, na kar se bo denar nakazal. Toda kaj se je zgodilo? Občinarji so se pošteno skregali med sabo in do kakega dela sploh še ni prišlo. Po »Sočinih« sklepih je sedaj kriv deželni odbor, da se ni izplačala podpora.

Občina Sv. Kr. je dobila podpore 20.000 K za vodovod, a jih ni moglo izplačati, ker se delo ne začne zastonj domačih in drugih prepiov s sosednjo občino. Kdo naj te ljudi prisili, da se poravnajo, če se nočejo sami? Takih slučajev bi se dalo navesti še mnogo in so pravi značilni za nekatere naše občine. Naj bi se povsod držali pogojev, naj bi začeli z delom kakor je rečeno in stvar bi šla dosti bolj redno naprej.

Posebno pa povdarjata »Soča« in »Primorec« onih 100.000 K, ki so namenjene za vipavski vodovod, »katerega ne bo nikoli«, kakor pravi »Primorec«. Toda nekaj so pozabili ti listi povedati — menda vendar ne nalašč, da namreč tudi onih 300.000 K, ki so dovoljene za goriški vodovod še ni izplačanih, kakor bi kdo mislil, ako stvari ne pozna. In ako odbijemo to svoto, se število podpor na laški strani prav izdatno poniža. To pa so gospodje previdno zamolčali, ker to jim ne kaže vzeti v njih račun.

rah, a njih poročila se kakor smo videli ne vjemajo ravno posebno z resničnimi podatki. Včasih radi zatrobijo nam nasprotni listi eno preveč, drugi pa kaj zamolčijo, kakor ravno nanese. Bržkone hočejo, da bi se vrnili oni časi, ko so še privatni zakupniki pobirali užitnino, oni časi, ko je dr. Tuma vodil vojsko proti predlogu, da dežela užitnino vzame v svojo upravo itd. Lepi časi, poetični časi so to bili za liberalno »Sočo«, ki ni imela za deželo nobenega interesa in je gledala in delala le za osebne koristi. Toda — ti časi so minuli in naj »Soča« še tako prekucuje deželno upravo, naj še tako spodkopuje ugled naših zastopnikov, s tem vendar ne bo dosegla ničesar. Trhla veja mora odpasti z drevesa.

Politični pregled.

Cesar se poda v Ischl.

Cesar se poda tudi letos kot vsako leto v Ischl in sicer dospe v Ischl dne 30. t. m. ob 1 uri in pol pop.

Češka kriza.

V današnjem ministerskem svetu se odloči, kako se češka kriza reši. Ako češki deželni odborniki vztrajajo pri vložitvi svojih mandatov, se ustanovi uradna komisija pod vodstvom deželnega maršala. Vlada je pripravljena zvišati deželne doklade za 10 odstotkov, naklado na pivo pa od 1 K 80 vin. na 4 K. Češki deželni zbor se pa razpusti in razpišejo nove volitve.

Vladni komisar za Češko.

Z Dunaja se poroča, da se v tamošnjih krogih govori, da se bo za Češko imenoval najbrže vladni komisar.

Odgoditev ogrske poslanske zbornice.

Ogrska poslanska zbornica je bila v četrtek odgodena.

Balkanske zadeve.

Spor med Srbijo in Bolgarijo še ni rešen in tudi ni še prav gotovo, ali se bo vršila konferenca balkanskih ministrov predsednikov v Peterburgu. Govori se celo, da je ruski car odložil razsodništvo o sporu. Bolgarija haje neče odnehati. Zato pa se je oglasila Rumunija, ki je zagrozila, da nastopi proti Bolgariji ako bi napovedala Srbiji vojsko. Po poročilih iz Bukarešta je Rumunija že vse pripravila za mobilizacijo proti Bolgariji. Poročila o položaju so vsak dan drugačna, tako da se ne more nič gotovega sklepati.

»Neodvisna« Albanija.

Znani baron Chlumecky, ki ima tako čudne politične pojme, da se mora človek kar za glavo prijeti, priobčuje v zadnji številki revije »Oesterr. Rundschau« svoj običajni članek o sodobnih političnih vprašanjih, kjer pravi o albanskih zadevah sledeče: »Med tem se godijo v Skadru čudne reči. Druge vele-vlasti potiskajo Avstrijo vedno bolj v stran in Albanci radi tega morajo dobiti vtis, kakor da se je oglasila in postavila Avstrija šele na drugem, ali celo na zadnjem mestu za albansko neodvisnost. O tem, da smo v hudem diplomatskem boju proti polovici Evrope rešili Albanijo pred razkosanjem, o tem Albanci ne vedo skoro nič. Danes vidijo le to, da igra naša monarhija v Skadru jako skromno nalogo, oni vidijo, da se v italijanskem konzulatu deli hrana, ne ve pa, da je prišla iz Avstrije. Neki komité obstoječ iz samih angliških gospa razdeljuje denar v obilni meri in Albanec se seveda vpraša, ali je sploh res, da se je naša monarhija kedaj pobrigala za samostojno Albanijo. Tako ne sme iti dalje. Za to nismo izdali stotine milijonov, da bi bili v Albaniji za peto kolo; zato niso stali tisoči naših sinov ob meji na straži, da nas potem pripravijo prebrisani intriganti ob sadove našega truda. Avstro-Ogrska ima pravico zahtevati, da igra med velevladstvi v Skadru prvo vlogo, in skrajni čas je že, da te pravice tudi res uveljavimo.« — To

jasnila se dobijo pri tajništvu deželne odbora.

Z bodalom se je usmrtil zdravnik v Tržiču dr. Jeronim Lucchi. Trpel je na močni nevrasteniji.

Nepoboljšljivi so naši nemški sosede v svojih trditvah proti nam. Vse mogoče dobrote baje mi uživamo, a mi sami o tem ne vemo nič. Sobotna štev. graške »Tagespost« povdarja prav posebno narodno avtonomijo, katero imamo, žalibog mi Slovenci o tej stvari dosti ne moremo govoriti. Nemci imajo pač narodno samostojnost in še več, ker pritiskajo še nas in druge slovanske narode, a mi od narodne »avtonomije« nimamo tega, kar bi lahko imeli. Povsod v naših krajih se nam sili nemške uradnike, po Koroškem se zatira slovensko deco in šolstvo je tam naravnost srednjeveško. Trst hočejo Nemci kar za svojo posest in po naših planinah imajo oni baje nekako predpravičo. To so stvari, ki pač ne kažejo pri nas kake narodne prednosti in ugodnosti, ampak le potiskanje v ozadje. Naj Nemci pišejo kar hočejo, to nas ne briga dosti, kajti vse to je le njih naziranje, mi prav dobro vemo, kaj smemo od tega verjeti, kaj ne. Nemci so taki kot so bili svoj čas in nas so sovražili že takrat, ko se še ni govorilo o narodni avtonomiji in nas sovražijo jednako še danes. S tega vidika je treba presojati vse njih trditve in vse njih dejanja, ki so morebiti na zunaj še prijazna, v resnici pa pomenijo vrv za slovansko grlo.

Slovanskim civilnim inženierjem in civilnim Geometrom na Primorskem, Kranjskem in v Dalmaciji. V očigled prvih volitev v inženirsko komoro sem si dovolil dne 22. t. m. pismo vabiti vse one cenjene kolege s Primorske, Kranjske in Dalmacije, od katerih pričakujem, da se vpišejo v slovansko narodnostno sekcijo inženirске komore, na kolegijalni sestanek na 6. julija t. l. v zgornji restavracijski prostor Narodnega doma v Trstu. Ker pa nekatera moja pisma niso našla cenjenih naslovljencev, vabim vse interesente tem potom še enkrat z izrecno prošnjo, da se tega sestanka zanesljivo udeleže, ker ima ta sestanek nalogo, določiti smer našemu delu v komori. Opozarjam predvsem na to, da je prva in glavna naloga bodoče komore, da si ustvari pravičen poslovnik. Iz tega vprašanja rezultira vse polno detaljev, ki morajo biti dobro premišljeni, ako nočemo, da se zanesemo v to tehnično korporacijo spori, ki bi ji utegnili uničiti ugled in vzeti oni resni in važni pomen, ki ga mora imeti, da izpolni naše stanovske želje. Stališče slovanske sekcije v komori ne bo neugodno, ako pošljemo vanjo dobro delegacijo. Vse okolnosti kažejo na to, da bomo lahko decizivno uplivali na vrvanje anarhističnih razmer v izvrševanju tehničnega dela v naših kronovinah, zato pa je treba solidarnosti! V trdni nadi, da se vsi cenjeni kolegi zavestate važnosti in pomena te naše nove institucije in da ste pripravljeni vsi do zadnjega odločno nastopiti proti vsakomur, ki bi hotel poizkusiti nastopiti z malenkostnimi nacionalnimi izzivanji proti našim stanovskim interesom, ter da se vsi odzovete mojemu povabilu, beležim z odličnim spoštovanjem. — Ing. D. Gustinčič.

Okrožni policijski nadzornik pred sodiščem. Včeraj se je vršila pred deželnim sodiščem v Trstu kazenska obravnava proti policijskemu revirnemu nadzorniku Walterju pl. Martinitz, ki je dne 6. marca t. l. s. a. policijskega nadzornika L. Guliča in Stanjela, tako močno v trebuh, da je padel na tla ter da se je moral lečiti več časa v bolnišnici. Revirni nadzornik Martinitz je bil obsojen na 10 dni zapora.

V Trstu vse grize. V ponedeljek se je oglasilo pri rešilni postaji v Trstu šest oseb, ki so bile vse ugrizene, a vsaka od druge »zver«. Nekega dimnikarja se je lotil konj, perico je čavnil pes, starko je pograbil razjarjen maček, deklo je atakirala na dvorišču velika podgana in deklico je vščipnil škorpion. Skoro bo treba zavarovalnice za take nezgode.

Za varstvo istrskih starožitnosti. Istrski deželni odbor je naročil vsem županstvom in raznim korporacijam, naj pazijo, da ne pojdejo zgodovinske starine iz dežele. Kakor povsod, se oglašajo namreč tudi v Istri špekulanti, ki kupujejo za mal denar častitljive spominke davne preteklosti ter ropajo s tem deželo njene individualnosti in zanimivosti. Deželni odbor opozarja, naj se gleda onim kupčevalcem na prste, ljudje naj bi pa oddajali reči domačim muzejem, ki slednjič ne plačujejo starin nič slabše nego tujci.

Dopust vojakov ob času žetve v področju graškega armadnega zbora. Štajersko namestništvo je odredilo čas dopusta ob žetvi od 30. junija do 20. julija, in sicer za vse vojake, ki so prideleni pehotnim polkom, lovčem, gorskemu topništvu in oddelku težkih havbic v področju 3. armadnega zbora. Za domobranske polke št. 3, 4, 5 in 27 je določen isti čas (od 30. junija do 20. julija). Prošnje za dopust, katerih ne smejo vložiti starši oziroma gospodarji pri političnih oblastih, mora moštvo pri »raportu« samo predložiti.

Podpora rezervnikom. »Zeit« poroča, da bo vojno ministerstvo razdelilo med rezervnike XV. in XVI. vojnega zbora izvanredno podporo za njih družine. Vsak bataljon bo dobil 2000 do 3000 K, tako da pride na vsakega rezervnika okoli 80 K.

Gojenci za podoficirsko službo pri vojni mornarici. V šolo za podoficirje vojne mornarice v Šibeniku se bodo sprejemali nad 14 let stari zdravi in krepki dečki, dokler bo kaj prostora. Vendar pa je dobro, da prosijo oni, ki s »dovršili najmanj ljudsko šolo, za vsprejem že tekom meseca julija, ker je uspeh tako bolj siguran. Oni dečki, ki imajo veselje do pomorstva, postanejo potom te šole v primerno zelo kratkem času podoficirji višjih šarž in porabni za vsako službo pomorske stroke. Pripomniti je treba, da je s službo v zvezi pravica do pokojnine. Gojence vzgajajo na posebnih šolskih ladjah, kjer jih oskrbujejo popolnoma brezplačno, to je za obleko stanovanje in hrano skrbi erar.

Romarski vlak na Trsat vsled črnih koz na Reki prepovedan. Vsled črnih koz, ki razsajajo na Reki in na Sušaku, se bo romarski vlak na Trsat, ki je imel oditi iz Ljubljane, dne 5. julija, preložil na poznejši čas.

Demonstracije proti državni policiji na Reki. V torek zvečer ob 8. uri je dospela na Reko državna policija, ki je bila na novo uvedena. Pred postajo je čakala ogromna množica, ki je vsprejela policiste z vriščem in žvižganjem. Prišlo je do spopada med policijo in občinstvom. Izvršile so se mnoge aretacije. Nemiri so trajali do pozno v noč.

Cesar je obiskal jadransko razstavo. V četrtek si je cesar v spremstvu Lloydovega predsednika Derschatte ogledal jadransko razstavo.

Vložitev napovedi za odmero osebne dohodnine in rentnega davka. Tiskovni oddelek ministerskega predstva objavlja: Kakor znano, se je obrok za vložitev napovedi glede na odmero rentnega davka in osebne dohodnine za leto 1913 večkrat podaljšal in se je končno ukazalo, da se rok raztegne do 31. julija, s katerim dnem poteče. Dav-

čnim oblastem je ukazano, da morajo napovedane vzorce nemudoma strankam dostaviti in da se morajo stranke, ko te vzorce izpolnujejo, ozirati na določila sedanje postave, napovedi pa lahko tudi že pred 31. julijem vložijo. Ker je že precej pozno, ni izključeno, da morebiti vse napovedi pred koncem letošnjega leta ne bodo rešene. Tisti davkočevalci, ki jim plačilni nalogi do konca novembra ne bodo dostavljeni, morajo tudi 2. obrok davka v zmislu postave v tisti višini vplačati, ki je bila lani predpisana.

Slovenec — apostolski arhivist. P. Ciprijan Napast, frančiškan iz slovenske provincije, je promoviral dne 19. junija v Vatikanu na specialni fakulteti paleografije in cerkvene diplomatike izvrstnim uspehom. To je prvi Slovenec, ki je postal apostolski arhivist.

Na Velehradu! Letos je 1050 let, odkar sta sv. Ciril in Metod iz Carigrada ponesla sv. križ med Slovane na Moravsko in v staro Panonijo, ki je segala v sedanjo vzhodno Štajersko. Vzgojila sta mnogo slovenskih misijonarjev in skozi naše dežele potovala v Rim. V proslavo 1050 letnega jubileja bodo na Velehradu velike slavnosti, ki se prično 5. julija na god sv. Cirila in Metoda do vštete 12. julija. Dne 27. julija bo občni zbor apostolstva sv. Cirila in Metoda. Velike slavnosti bodo še 15. avgusta, 28. septembra in 23. novembra. Natančna pojasnila daje msgr., drž. poslanec in prošt v Kromerizu, dr. A. C. Stojan.

Obsodbe čeških vojakov. Garnizijsko sodišče v Přemyslu je obsodilo 40 čeških dragoncev, ki so v jeseni ob priliki odhoda iz Pardubic v Galicijo demonstrirali proti eventuelni vojski z Rusijo, obsodilo na skupno 120 let. Dva rezervista sta bila obsojena na smrt, 19 pa na ječo od 4 do 7 let.

Bitka v Galiciji. V Přemyslu je prišlo do prepira med kmečkimi fanti in topničarji. V boju je bil en korporal ubit in štirje topničarji ranjeni. Zaprli so 30 kmečkih fantov.

Na pet let težke ječe je bil te dni obsojen v Krakovu rezervni stražmojster 3. ulanskega polka Rachwal, ker je ukradel strojno puško, katero je hotel prodati Rusiji.

Tovarna za umetno vino. Na Dunaju je neki Martinschütz najel velike prostore, rekoč, da jih rabi za izdelovanje jabolčnika. V teh prostorih je pa v resnici napravil pravo čarovniško kuhinjo. Dovažal je semkaj cele tovore posušenih češpelj, cele sode sirupa in je iz teh stvari in vinskega kisa izdeloval umetno vino, katero je potem na prekanjen način spravljaj na kolodvor in pošiljal v Keresztur na Ogrskem, židov-

skemu vinotržcu Lipschützu. Početje tega Martinschütza je postalo tržnemu nadzorništvu sumljivo in odredil je revizijo, pri kateri so prišle prav lepe stvari na dan. V prostorih »za izdelovanje jabolčnika« so našli 50.000 litrov umetnega vina, 12.800 litrov neke brozge, ki je že vrela, 10 sodov stopljenega sladkorja in 6000 litrov umetnega »vermuta«. Izkazalo se je, da sta prava lastnika te vinske fabrike bogata Žida brata Silberstein, Martinschütz pa njiju orodje. Pri daljnem iskanju je tržna oblast na kolodvoru zaplenila še 30.000 litrov umetnega vina iz te fabrike. Koliko stotisoč litrov tega izdelka sta premetena Žida spravila med ljudi, to seveda še ni dognano.

Otrok zgorel. V sredo popoldne, dne 25. t. m. je zgorel dvelletni sinček posestnika Alojzija Furlan v Podragi pri Vipavi. Mati je pustila otroka samega doma spečega v postelji ter šla na polje; med tem časom se je pa fantek rebudil ter prijel za žveplenke, katere so bile zraven njega in zažgal posteljo, v kateri je revček tudi sam zgorel.

Pošiljatve na Balkan. Glasom brozjavnega naznanila trgovinskega ministerstva dopuščajo se temeljen obvestila srbske poštne uprave v Skoplje in ostale po srbski armadi zasedene, prejšnje kraje, tačas edino le navadne pismensko-poštne pošiljatve.

2000 petdesetkronskih bankovcev. Budimpeštanska policija je dobila anonimno ovadbo o dveh izredno spretnih ponarejalcih denarja. Pišeta se Blusik in Josip Musaj. V njihovem stanovanju je dobila policija 2000 petdesetkronskih bankovcev. Avstrijsko-ogrška banka je izrekla, da ni dobila doslej še nikdar tako spretno ponarejenih bankovcev.

Gospodarsko.

Če mora govedo uživati samo trdo krmo, ki so med njo ostre reči, kakor n. pr. rese, ostra rezanica itd., potem

Ženična ponudba.
Črtnik IX. pl. r. in hišni poseselnik, vdovec, 40 let star, 3 otroci, bi se takoj poročil z gospodično ali vdovo s premoženjem. Samo resne ponudbe s sliko naj se dopošljejo upravi lista »Gorica« pod sifro »Resnost 1913«.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, njegovim soto-varišem in znancem prežalostno vest, da je gospod

ANTON BELÈ

nadučitelj v Oseku

danes, dne 27. junija ob 1 uri in pol pop. previden s sv. sakramenti za umirajoče po dolgi in mučni bolezni v 52. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v nedeljo dne 29. junija ob 5h popoldne iz šolskega poslopja v Oseku na Šempaško pokopališče.

OSEK, dne 27. junija 1913.

Žalujoči ostali.

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

v korist
obmejnim slovincem.

avstrijski interesi. Gospod Chlumecky je dobro orisal to zadevo, žalibog da prepozno. Zato da damo mi par kron kakemu albanskemu beraču, ni bilo treba polletne mobilizacije, ki nas je stala milijone in milijone. Če Nemci še sedaj ne uvidijo norosti svojega početja, potem pač ne spadajo drugam kot v Albanijo.

Dopisi.

Iz Sv. Križa. Šolska slavnost, ki se je vršila v nedeljo, dne 15. junija v Sv. Križu, pod vodstvom g. učitelja Paljka, je vspela v vsakem oziru, tako v gmo-tnem, kakor moralnem popolnoma ne-pričakovano. Velika množica ljudi, zbrala se je na obširnem grajskem dvo-rišču, ki je bilo slavnostno odeto s slo-venskimi trobojnicami, ter željno prič-kovala, da vidi svoje male na odru. — Vse točke, tako pesmi, kakor petje, ig-ře, prizori, razni nastopi, telovadba, vse je ugajalo širnemu občinstvu, ki ni var-čevalo s ploskanjem prirediteljem in g. učitelju Paljku, ki jih je s toliko požr-tvovalnostjo pripravil do krasne vspele prireditve. — Le tako naprej!

Darovi.

Za »Šolski Dom«

plačali predsedništvu: Janez Kurin-čič, kurat v Medani 20 K; vesela druž-ba v Medani 3 K 02 h; Anton Bratina, vikar v Kostanjevici 10 K; Hranilnica in posojilnica v Cerknem 20 K; dr. Ant. Gregorčič v Gorici 20 K.

Mesečnino za mesec maj so pla-čali: Viktor Bežek, ravnatelj 5 K; Fran Bitežnik, vodja 2 K; Leopold Bolko, veleposestnik 10 K; dr. Ivan Bratina, knjižničar 1 K; Anton Breščak, trgo-vec 2 K; Karol Cigoj, deželni uradnik 3 K; Jakob Cebular, profesor 2 K; dr. Ivan Eržen, zdravnik 2 K; Anton Fon, trgovec 2 K; Josip Fon, državni posla-nec 10 K; Anton Fras, šolski svetnik 5 K; Anton Gvaiz, profesor 2 K; Hedžet in Koritnik, trgovca 2 K; Teodor Hri-bar, trgovec 6 K; Andrej Ipavec, profe-sor 3 K; Ivan Kalin, dež. uradnik 2 K; Milton Klavžar, živinorejski nadzornik 2 K; dr. Ignac Kobal, stolni vikar 2 K; Janez Kokošar, župnik (za dva mese-ca) 6 K; Jernej Kopač, trgovec 2 K; Iv. Košnik, profesor 2 K; dr. Josip Ličan, profesor bogoslovja, 1 K; dr. Peter Me-dvešček, odvetnik 2 K; Ivan Mercina, vadnični učitelj 3 K; Gustav Novak, šolski svetnik 2 K; dr. Ivo Novak, od-vetnik 3 K; dr. Anton Papež, profesor 2 K; dr. Fran Pavletič, odvetnik 6 K; dr. Josip Pavlin, okr. š. nadzornik 3 K; Franc Plohl, š. svetnik 3 K; Svetoslav Premrou, vodja 2 K; Tomaž Sedlaček, upravitelj 1 K; Ferdinand Sfiligoi, bla-gajnik 1 K; Franc Setničar, kancelist 2 K; Anton Šantel, š. svetnik 5 K; Andr. Tabaj, katehet 2 K; Ivan Tabaj, profe-sor 2 K; Adolf Urbančič, mesar 1 K; Olga Zajec, trgovka 2 K.

Za maj in juni so plačale: Štefani-ja Havel, učiteljica 80 h; Antonija Hrova-tin, nadučiteljica 4 K; Milena Papež, profesorjeva 2 K; Berta Pavletič, od-vetnikova 4 K; Avgusta Šantel, š. svetnika 2 K.

Letnino so plačale naslednje gospe in g.ne: Češčet Matilda 2 K; Pirjevec Irma 2 K; Dekleva Jelka 1 K; Dekleva Lavra 1 K; Kos Marija 2 K; Fon Josi-pina 1 K; Velikonja Amalija 2 K; Ru-tar N. 2 K; Dominko Mimi 2 K; Tuma Marija 5 K; Pečenko Adele 2 K; Pre-grad - Černetič 1 K; Kovač Roza 2 K; Obizzi Dora 2 K; Klavžar M. 1 K; Be-žek Hedvika 2 K; Cigoj Ana 2 K; Žni-deršič Josipina 2 K; Piki Ivanka 2 K; Braunitzer Ljudmila 2 K; Jakončič Ana 5 K; Makuc Eliza 2 K. — Za četrt leta: Bolko Ana 2 K in Fistrovec Ana 2 K.

Vstopnino k veselici 21. in 22. t. m. so preplačali: profesor Berbuč 8 K; go-spa Stepančič, svetnikova 4 K; dr. Kos,

ni svetnik A. Rebek 8 K; župnik Janez Kokošar 1 K; zidarski mojster Josip Mozetič 2 K; neimenovana gospa 80 h; neimenovana g.na 60 h; gospa Petelin-ček 80 h; dva gg. kateheta 2 K 40 h; nadučitelj v p. A. Kacafura 60 h.

Namesto vstopnine k veselici so plačali: trgovec M. Gasser 3 K; profe-sor A. Gvaiz 2 K; š. voditelj Drago Bratina 2 K; I. Sfiligoi, poslovodja v prodajalni »Kat. tisk. dr.« 1 K; cerkov-nik Josip Čigon 1 K; dr. Peter Šorli, stolni vikar 2 K; Josip Lutman, posest-nik v Št. Andrežu 2 K.

Presrečna hvala blagim dobrot-nikom!

Domače in razne vesti.

Smrtna kosa. Včeraj je umrl v Oseku tamošnji nadučitelj g. Anton Belč, oče č. g. kaplana v Podmelcu v 52. letu svoje dobe po dolgi in mučni bolezni. Pogreb bode jutri ob 5. uri popoldne. N. p. v m.! Č. g. kaplanu naše iskreno sožalje!

Imenovanje. Minister za javna dela je imenoval inženerja na tukajšnjem glavarstvu g. Oskarja Roth za nadin-ženerja.

Imenovanje. Občni zbor »Goriške-ga kmetijskega društva« vršeč se 26. junija t. l. v Gorici, je imenoval ravnat-elja tukajšnjega c. kr. kmet. - kemičnega poskuševališča J. viteza Bolle, se-daj v pokoju, radi njegovih zaslug za povzdigo kmetijstva v slov. delu po-knežene grofije Goriško-Gradišanske, soglasno svojim častnim društvenikom.

»Načelariji« in doslednost. Politika »načel« pri »Novem Času« je rodila že prav lepe sadove, ker tista načela ma-lokdaj kdo tudi v življenju izrablja, ve-činoma so lepo doma na papirju. Takih »načel« se je moralo v arhivih nabrati že precej lepo število, kar kaže na »smotreno« in »načelno« delo. Tako papirnato načelo je tudi resolucija no-vostrujarjev z dne 5. junija l. 1913. Ta resolucija pravi v točki 3. Kandidature dr. Gregorčiča, svetnika Fona, posest-nika Mariniča, dr. Laharnarja po-zdravljamo in izrecno želimo, da pre-vzame in vodi posle enega dež. odbor-nika dr. Gregorčič sam. Mislimo, da je ta točka te znamenite resolucije pač dovolj jasna, da jo lahko vsak razume. Nič tako zvitega ni notri, da bi se dalo morda kako drugače razlagati. Novo-strujarji so kakor vedno menda tudi to resolucijo sklenili »načelno«, ker oni vodijo le »načelno politiko« in glej, ven-dar se tiste resolucije niso že par ted-nov — 26. junija — pozneje več držali in njih »načelnost« je šla po vodi. Me-sto »načel« so začeli z nedoslednostjo. Danes trde to, jutri ono, danes ti kandi-datke, jutri drugi. Dr. Gregorčič, ki bi bil po njih lastni »načelni« resoluciji moral biti celo aktiven odbornik, tri te-dne pozneje ni dobil milosti niti kot kandidat. »Načelariji« so poiskali med starimi liberalnimi kandidati enega po-zabljenega in ga sedaj ponujajo kot ljudskega zastopnika našemu ljudstvu. Če to ni »načelno«, potem pa človek res ne ve, kaj naj reče. Našemu ljud-stvu pa prav toplo priporočamo te »na-čelne« junake in njih kandidate.

Vrhunec »načelnosti« je sedaj pri »Novem Času« v Gorici: zjedinjeni »načelariji« in liberalni kandidat Oblju-bek. Le tako »načelno« naprej, dokler si ne razbijete — čela.

Načela prazne slame so »načela« »Novega časa«, četudi ta liša že od roj-stva sem ne živi od drugega kot od sa-mih načel, ki jih ni. Menda še ni nikdo tako temeljito zlorabil te besede kot ravno goriška »nova« struja in nje gla-silo, katero je pohvalila celo sama »So-ča«, češ, da piše tako, da se **strinjajo**. Kam so deli takrat svoja načela, svojo radikalnost? Svoj čas so grmeli na vse grlo na nas in našo stranko, češ, da se sliši onekem kompromisu; takrat ni slišal nikdo drugi govoriti kot novostru-jarji, ki bežbene slišijo, da kaj več kot

govori o nekem morebitnem kompro-misu in že jim je greben poskočil in bili so vsi v zraku in zbrali so se za svoja »načela«. In ravno oni so se zbrali, ki jim je za blagor dežele toliko mari kot za lanski sneg. In takoj so pomočili svo-je roso pero v načelni tintnik in za-gledal je dan članek: »Bodi luč« v št. 14. »Novega časa« l. 1913. Tam člankar strahovito mesari po načelih in podob-nih stvareh, ki mu bržkone niso bile posebno znane. Tam stoji med drugim tudi sledeči značilen stavek: **»Mi (na-mreč »novostrujarji«) smo prav odloč-no proti vsakemu kompromisu z liberal-ci. Liberalec ostane liberalec; svojih načel ne bode nikjer zatajeval in vsaka zveza z njimi mora prinašati le škodo.**« Tako piše »Novi Čas« anno Domini 1913, dne 4. aprila, ponavljamo ta da-tum, zato da si bomo lažje ustvarili primerno sliko o teh novomodnih nače-lih, ki so podobna slamnatemu strašilu za vrabce. Mesec junij je sicer prinesel nekaj prav toplih dni, da se bodo tista načela tako hitro stopila pod pritiskom poletne vročine, tega bi se pa vendar nikdo ne bil mislil. In glej, dne 26. junija l. 1913 mora biležiti vesten kronist v goriške anale sledečo vest: Zbrali so se novostrujarji od vseh strani in v Gorici so istega dne postavili proti S. L. S. na Goriškem svoje kandidate za deželno-zborske volitve in med temi se vidi tudi ime: **Fran Obljubek**, ki je leta 1909 dne 5. oktobra bil objavljen v »Soči« kot kandidat goriške liberalne stranke. — Foleg njega so takrat kandidirali Peter Medvešček, dr. Gregorin, Štrekelj, Klančič itd. — Tako kronist, nas pa za-nima ta stvar posebno radi načel. — »Novi Čas« je pisal, kakor gori rečeno, da **liberalec ostane liberalec**. Ker »Novi Čas« vedno trdi le načelno resnico bo to tudi res. Ker je bil Fran Obljubek svoj čas naprednjak in kandidat liberal-ne stranke, tedaj je ta gospod napred-njak gotovo tudi še danes, **ki ne bo svo-jih načel nikjer zatajeval**, kakor to pravi sam »Novi Čas«. **In vsaka zveza z njim mora prinašati le škodo.**« To je treba tudi pribiti, ker še ni dolgo, kar so novostrujarji udarili na boben, da oni so le za narodo korist, naša poli-tika da je le narodu v pogubo. Da za-ključimo: kakšna so tista načela pri »Novem Času«, to si vsak razsoden človek lahko misli, ako pogleda dejstvo, da so šli najhujši, radikalni katoliki je-mati za svojega kandidata moža iz liberalne liste l. 1909. Ali so to načela, to naj »Novi Čas« pojasni. Kako gre to z »načeli« skupaj, kaj? Pa ne, da bi bil kdo dal novemu kandidatu generalno odvezo, da je sedaj postal še sam »no-vostrujar«? Na vsak način je to »načel-no«, da stoji »Sočin« kandidat v listi »Novega Časa«, saj se vsaj vidi, da se »Soča« in »Novi Čas« zopet **strinja-ta**, kar se gotovo natančno vjema z »na-čeli«.

Namenj dr. Breclja. — Že pred štiri-mi leti je izjavil dr. Breclj pred pri-čami, ki so pripravljene vsak čas to potrditi, **»da so ustanovili »Novi Čas« z namenom, da uničijo »Primorski List« v dveh letih in pometejo z Gregorčičem in z vso njegovo stranko.**« Ta namen ima vse njegovo delovanje. Delovanje strujarjev je bilo sicer dobro. Ustano-vili so marsikaj dobrega in koristnega, a vse je zanje imelo edino ta namen: uničiti »Primorski List« in dr. Gregor-čiča. To je, kar je najstrožje obsodbe vredno in radi česar smo njih delovanje spremljali z nezaupanjem.

»Novi Čas« prinaša s Tolminkskega dopis, v katerem poroča dopisnik, za-kaj so se razdelile podpore za hleve, svinjake itd. potom c. kr. davčnih ura-dov in zakaj sta šla v Furlanijo sloven-ska odbornika. Nato odgovarjamo z znano prislovico, da en norec zamore več prašati nego deset modrih odgo-varjati.

Zakaj ne pojasni in pove »Novi Čas« svojim čitateljem vso resnico, ka-kor smo jo v »Primorskem Listu« o-

čiti svoje obrekovanje z novimi vpra-šanji, na katera bi se pri dobri volji sam lahko dal odgovor. Deželni odbor je hotel tudi za slov. del dežele razdeliti slovesno in skupno zadevne podpore. Žal, da je to nemogoče radi oddaljenosti obdarovancev. Ali naj pride n. pr. iz Gor. Tribuše posestnik po 50 K nagra-de za popravljen svinjak, ali s Trente po 100 bodisi tudi 200 K? In ko bi bilo mogoče dobiti na slov. strani središče, da bi imeli obdarovanci le kako uro ali dve do tja, bi se bilo na slov. strani isto tako postopalo, kakor v Furlaniji in tja bi bili prišli vsi odborniki kakor v Ta-poljan. Le hudobnež in zavijačnik, ki noče priznati resnice, in mu zlobna fan-tazija in strast narekujeta dopis, zamo-re tako postopati, kakor postopa dopis-nik s Tolminkskega. Ako ljubite resnico, povejte v listu resnico tudi tedaj, če Vam ne ugaja.

O škandalu gledé neizplačanih podpor prinesemo prihodnjič odgovor, kakor se spodobi, da bo svet spoznal dopisnika in hudobijo lista, ki sprejema take dopise. Sedaj ob času volitve za agitacijo se ne sramujejo uporabljati ni-ti najpodlejših sredstev, da bi dosegli svoj namen.

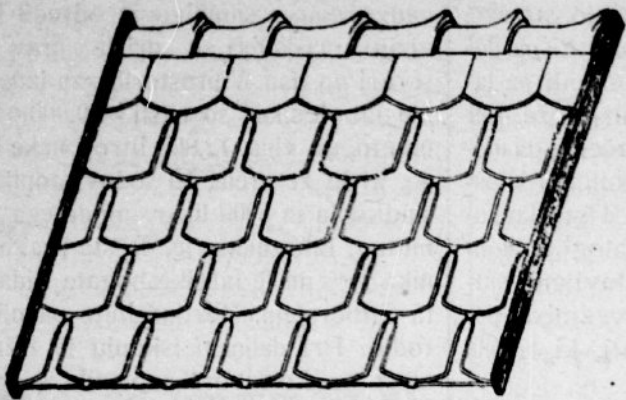
Novostrujarski shod »zaupnikov«, katerega so sklicali minuli četrtek v dvorano »Pri treh kronah«, je jasno po-kazal, da nekaterim novostrujarskim petelinom je boj jako dobrodošel, in si-cer »odločni« boj za njih »načela«. V »Novem Času« se bahajo, da je bilo na shodu 300 odličnih zaupnikov iz vseh okrajev naše dežele. — Da se dobijo med novostrujarji tudi bahači, da jim ni para, o tem vedo vsi, ki so imeli ke-daj posla z njimi. Udeleženec nam je o tem shodu sporočil kar se tiče udelež-be in političnega mišljenja udeležencev sledeče: Udeležba na shodu je bila po-voljna. Zbralo se je okoli 200 oseb. Ko-likor je meni znano, so agitirali novo-strujarji na vse pretege za ta shod, in smelo trdim, da je bil shod s tako agi-tacijo slabo obiskan če upoštevamo zraven še tržni dan četrtek, ki je priva-bil z dežele mnogo ljudi v mesto. Da bi bili tile »zaupniki« sami odlični pristaši novostrujarjev, o tem dvomim. Sicer so glasovali za resolucijo, ker jim je bilo konečno čisto vseeno, ali so glasovali ali ne. Iz neke bližnje občine naše oko-lice (S.) so bili na tem novostrujarskem zborovanju 2 **socialna demokrata** in 4 starostrujarji, iz občine O. sta bila 2 starostrujarja, od katerih eden je hotel Kranjcu Breclju ugovarjati, a ko je mož videl, da so Breclju ugovori jako nelju-bi in da je vse tako uredil, da je zgleda-lo na zunaj lepše, je molčal. — Če torej štejejo med svoje pristaše in celo zaup-nike vse, ki so bili na shodu, potem naj vedo, da jih kar nič ne zavidamo!

»Slovenska Straža« in »Novi Čas«. Čitajte zadnji »Novi Čas« in povejte, v čem se ta od »Slovenske Straže« pod-pirani listič razlikuje od »Soče«? — Vprašamo, ali je to lepo, da podpira »Slovenska Straža« razkol na Goriš-kem? Ali bi ne bilo bolje, ko bi bila »Slovenska Straža« dala tisti denar rajši za slovenske šole ob meji ko za »Novi Čas«? Kak dobiček imate od te-ga, ako tudi zmaga na Goriškem dr. Breclj? Kaj bi vi rekli, ko bi mi hoteli z denarjem »Slovenske Straže« kaj ta-kega storiti v Ljubljani proti dr. Šuster-ču in Kreku?

»Novi Čas« pridno prepisuje »So-čo«. Vse, kar je »Soča« nagromadila proti našim poslancem, vse so pograbili sedaj kot orožje proti nam. »Novi Čas« je proti našim poslancem popolnoma zdivjal. Ljudstvo, odpri oči!

Tomajski župan Vran sklicuje žu-pane in podžupane sežanskega polit. o-kraja na posvetovanje v nedeljo dne 6. julija, na katerem se nameravajo posta-viti kandidati za kmečke občine na Kra-su. —

Predvdorana v »Centralu« in »Orli«. Iz zadnjega »Novega Časa« je razvid-no, da je načelstvo »Centralne nos«

Patentirani strešniki „Ancora“.

napravi na navednih gladkih strešnikih (Flachziegel) se so eže perfektno zvezo cele strehe. S patentiranimi „Ancora“, strešniki pokrite strehe nudijo večjo varnost in trdnost kot vsaka druga vrsta strešnikov. Estetičen utis! Cene jako primerne! Priporočljivo za nove strehe ali pa za zamenjavo starih streh tudi za bolj lahko strešino! M M

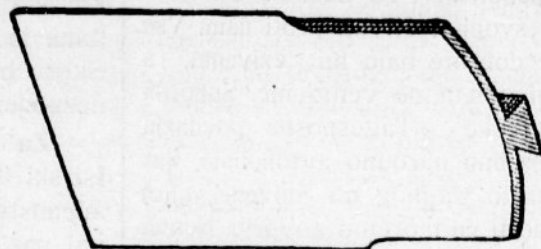
Najboljša priporočila!

Izključno zastopstvo za gorški, tolminski in vipavski okraj ter za Kras:

O. Zajec Gorica,
Gospeska ul. 7.
TELEFON 107.

Kolumbovo jajce za pokrivanje streh!

Potom iznajdba, ki se jo

se te reči zatikajo v dlesno, ki je prevlečeno z nežno sluznico. Dlesno se rani, vname in živina ima bolečine, kadar pije mrzlo vodo, zato nerada pije. Taki živali se mora osnažiti gobec vseh takih zadržanih reči, bolno sluznico je treba spirati s očetom (kisom) pomešano vodo ter ji toliko časa pokladati le mehko krmo, dokler žival popolnoma ne ozdravi. Trda krma, ki se zadržira v dlesno, pa sploh ni dobra.

Vinska letina na Nižje Avstrijskem. Poročila o vinogradih na Nižjem Avstrijskem niso tako ugodna kot druga leta. Najbolj se drži muskatelec in druge domače stare trte, ameriški nasadi so slabši, ker so več trpeli vsled mraza. Kar je še starega vina, ima precej visoko ceno, najmanj 100 K hektoliter. Sicer pa so kleti že po večini prazne in tuja vina, posebno dalmatinska, imajo sedaj gori dobro kupčijo.

Kužne bolezni na Primorskem. — Uradno so naznanjene sledeče kužne bolezni: Kuga na parkljih in gobcu v Dolini, v Tomaju, v Velikem Repnu in v Trstu. Črnica v Klancu in v Muskoli v Furlaniji. Smrkavost v Krminu v Podgradu in v Jelšah. Svinjska kuga na Čresu, v Kastvu in v Trstu. Garje v Jelšah. Rožapila v Piranu, v Pazinu, v Kastvu in v Rovinju. Kurja kolera v Materiji.

Avstrijske in gospodarske zadruge.

»Statistična izveštja« dunajske statistične komisije so prinesla pred kratkim (št. 9, l. 1913) obširnejše poročilo o stanju obrtnih in gospodarskih zadrug po zaključnih podatkih z dne 1. januarja 1913.

Poročilo pravi, da je v letu 1912 bilo število novih zadrug manjše kot l. 1911 in sicer znaša diferenca okoli 300. Razun tega je izginilo tudi dobršno število zadrug, ki niso imele v sebi pravega življenja. V odstotkih je bil lani prirostek sledeči: število zadrug po sistemu Schulze-Delitsch je poskočilo za 7%, Raiffeisen za 4%, konsumna društva za 7%, gospodarske zadruge za 10%, obrtne za 12% in stavbene zadruge so poskočile celo za 25%.

Razveseljivo je pri tem dejstvo, da je gibanje na gospodarskem polju živo in energično. Sicer je res, da je ravno gospodarskih zadrug zaspalo jako dosti, vendar je še vedno skupni uspeh jako dober. In boljše je, da zadruga, ki le životari, izgine, kakor da brez vse potrebe dela zapreke drugemu novemu društvu. In tudi če nič ni, je boljše kot slaba, falitna zadruga.

Med raznimi deželami se opazuje sledeči napredek. V prvi vrsti stoji Ga-

licija, kjer se je ustanovilo okoli 34% (t. j. cela tretjina) vseh novih zadrug v Avstriji. Dobro napredujejo tudi Čehi s 25% vseh novih zadrug; posebno dosti se je ustanovilo na Češkem obrtnih zadrug, kar kaže, da se dežela precej industrijalizira. Gospodarskih zadrug pa je nastalo največ v Galiciji in na Tirolskem. Razpadlo je gospodarskih zadrug največ na Češkem (32) in na Kranjskem (24).

Za nas so najbolj zanimivi podatki, ki se ozirajo na našo deželo. Vseh zadrug je na Goriškem 234; in sicer 108 z omejeno zavezo in 126 z neomejeno. Posojilnic je pri nas 118. Največ je seveda raiffajznovk t. j. 104, Schulze Delitschevega sistema pa 14. Konsumnih društev je na Goriškem bilo začetkom l. 1913 samo 15 in sicer vsa z omejeno zavezo. Gospodarskih zadrug ima naša dežela po uradnem izkazu 80. Od teh je 64 z omejeno, 16 pa z neomejeno zavezo. Obrtnih zadrug imamo 15, vse z omejeno zavezo. Stavbenih zadrug je samo 6, a ravno ta vrsta zadrug ima z ozirom na slabe stanovanjske razmere po mestih, posebno po industrijskih krajih, prav gotovo še lepo prihodnost. Zadrugne zveze imamo na Goriškem tri, ki so vse tri obrtno-gospodarskega značaja.

Skupno število avstrijskih zadrug znaša 18.837, s Češkimi na prvem mestu (4.930 zadrug). Najšibnejša dežela je v tem oziru Salburško, ki ima komaj 97 zadrug in stoji tedaj daleč za našo Istro, ki jih ima 257. Največ gospodarskih zadrug je na Češkem (602) in sicer samo 3 z neomejenim jamstvom, kar kaže gospodarsko previdnost in zrelost; mi na Goriškem jih imamo kakor rečeno 16. Sploh stoji v tem oziru Češko gotovo na prvem mestu in nemške province so precej daleč za gospodarsko zmoglostjo češke dežele. Še Dalmacija se je precej dvignila. Posojilnic n. pr. ima Dalmacija po sistemu Schulze-Delitsch 42 in vse z omejeno zavezo, pri nas na Goriškem je Delitschevih posojilnic komaj 14, a med njimi 6 z neomejeno zavezo.

Zanimiva je tudi sledeča statistika, ki nam kaže zadruge razdeljene po jeziku, v katerem so registrirane. Nemških zadrug je registriranih 6.538, čeških 5.303, poljskih 2.917, rusinskih 1.525, slovenskih 952, hrvaških 488, laških 896 in rumunskih 218. Skupno tedaj 11.185 slovanskih zadrug nasproti 6.538 nemškim in 1114 laško-rumunskim. Mislimo, da smo Slovani lahko ponosni na to statistiko, ker kaže, da se naša gospodarska moč lahko uspešno meri na zadrugnem polju z združenimi lahi in Nemci. Vendar pa ravno mi na Goriškem ne smemo pozabiti, da imajo

Lahi pri nas že 93 in celo Nemci 6 registriranih zadrug iz česar sledi dejstvo, da se bo boj počasi prenesel s političnega tudi na obrtno in gospodarsko polje.

Priporočila se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

Istotam se sprejemajo abonenti po dogovoru po zelo ugodnih cenah.

PRODA SE 1 rabljen in 1 popolnoma nov PISALNI STROJ pod zelo ugodnimi pogoji. Natančnejše se izve pri našem upravnistvu.

Prvo primorsko avtorizirano stavbeno in kamnoseško podjetje

Alojzij Tavčar

v Dutovljah okraj Sežana

zapriseženi sodni izvedenec

izvršuje vse potrebne načrte, proračune in cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga razna monumentalna dela. Cene zmerne.

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

srebrar in zlatar v Gorici ulica Mirelli 12
odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem č. cerkvenim oskrbnistvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

Kupujte samo dvokolesa „ALTEA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke v

Šivalni stroji Original „Victoria“ so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznic in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

„Ljubljanska kreditna banka“ podružnica v Gorici

Centrala Ljubljana, podružnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavnica K 8.000.000.
Rezervni zaklad K 1.000.000.

Vloge na knjižice po 4 $\frac{3}{4}$ %, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz - valut.

Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic

— Stavbeni krediti. —

Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje.

Safes.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska »Narodna Tiskarna« (odgov. L. Lukežič.)

no ravnalo in da je bilo golo obrekovanje, ki so je trosili strujarji po deželi. Zdaj je vse pojasnjeno. Iz »Novega Časa« posnemljemo še več, namreč, da je bila »Centralna« posojilnica do sedaj največja dobrotnica »Orlov«. »Novi Čas« se zviija kot divji, pa resnica je zmagala. Vsak pameten človek bi bil tako ravnal, kakor je ravnalo načelstvo »Centralne posojilnice«. Sedaj ne bodo mogli več raznašati te neresnice!

»Mont« in strujarji. Poročajo nam, da zabavljajo nekateri strujarji tudi čez »Mont«, češ, glejte povsod so pod Gregorčičevim režimom liberalci! Ali ni to nesramnost? Ali ima dr. Gregorčič na »Montu« besedo?

»Orl« in ml. Z mnogih strani se sliši glas, da smo mi nasprotni »Orlovski« organizaciji, in da mečemo polena pod noge tej organizaciji kjer moremo. Če bi dotičnike, ki take vesti trosijo po deželi, vprašali, naj nam navedejo konkreten dokaz za to, bi bili v težkem položaju. Ravno nasprotno je res, kar nekateri trdijo. Mnogi duhovniki na deželi, pristaši stare struje, so mnogo žrtvovali za »orlovsko« organizacijo. Poleg tega je tudi starostrujarska »Centralna posojilnica« odmaknila vsako leto mnogo kronic za »orlovsko« organizacijo poleg raznih drugih ugodnosti, katere so imeli »Orli« v predvorom »Centrala«. — Naši listi so vedno lojalno priobčevali vsako poslano jim vabilo k »orlovskim« prireditvam, agitirali so za obilno udeležbo pri »orlovskih« veseljah in potem tudi poročali o takih nastopih in mnogokrat navduševali mladino, naj po tej poti koraka naprej. Nikakor pa nismo pisali proti »orlovski« organizaciji. V zahvalo za to pa je dobil ravno »Primorski List« bunke po hrbtu, da so nekateri člani »orlovske« organizacije agitirali proti »Primorskemu Listu« in mu izpodjedali naročnike ter na vse pretege usiljevali »Novi Čas«. To je dobil »Primorski List« v zahvalo. — Naj omenimo še to-le, da »orlovsko« glasilo »Novi Čas« ni nikoli priobčilo priporočilne besede, ko so imele naše krščansko-socialne organizacije kako prireditev v mestu ali na deželi. To je resnica, ki se ne da utajiti. — Proti »Orlom« pa nismo nikoli nastopili, pač pa smo jih vsestransko podpirali.

Predvdorana »Central« in »Orli«. K članku v zadnji »Gorici« in v »Prim. Listu« (št. 25 a.) nam od merodajne strani še poročajo: »Noben pameten gospodar ne bi bil mogel dalje kaj takega trpeti, kar se je godilo v »Centralu«. Na odru so včasih napravili stranišče in so enkrat pomazali z blatom celo dragoceno obleko, ki se je hranila za veselico drugi dan. Pod odrom je bil cel kup blata. Klavir, ki je bil na odru, je bil raztolčen v pravem pomenu besede in se mu je celo noga odtrgala. — Kdo je vse to storil, ni mogoče dokazati. »Orli« so nam zatrjevali, da so nedolžni. Mi lahko to tudi verujemo, a za nas je bilo jasno, da tako ni mogoče naprej zlasti ker ni bilo mogoče najti krivcev!!

Naj omenimo še, da je »Centralna posojilnica«, ko je zadnjič terjala namemščino za predvdorano dobila pogoj od strani S. K. S. Z. nikdar sprejeti, dočim imamo v rokah dokaz, da je načelstvo S. K. S. Z. dane pogoje sprejelo.

Naivni strujarji zahtevajo odločno, naj se delegacija S. L. S. v deželni zboru združi s furlansko ljudsko stranko. Niso pa še povedali, ali bi naše poslance furlanska ljudska stranka sprejela? Ali naj se naši poslanci vsiljujejo in obešajo komu na rep? Mi vemo iz pozitivnega vira, da je furlanska ljudska stranka hotela sedaj pred volitvami skleniti zvezo in kompromis z laško liberalno stranko in da bi se bila tudi z njo združila, ko bi ne bila liberalna laška stranka postavila kot pogoj neke osebnosti. (Torej tudi tu odločujejo le osebnosti!) Mi vemo tudi iz pozitivnega vira, da laška stranka ljudska stranka

čaja do slučaja, ne pa načelne politike, češ da je taka načelna politika v goriškem deželni zboru nemogoča.

Iz tega je razvidno, kako naivni so naši strujarji, ki hočejo že pred volitvami sklepati zvezo z določenimi osebami, ne da bi vedeli, kdo bo sploh izvoljen. Vprašamo, ali bi bilo modro take naivne strujarje voliti v deželni zbor, kjer morajo sedeti le zreli in razumni možje?!

Vabilo k dijaškemu koncertu, ki se bo vršil v veliki dvorani »Trgovskega Doma« danes, dne 28. junija 1913. Vspored: 1. Dijaški zbor: a) O. Dev: »Kvišku plava«, b) J. Prochazka: »Vabilo«, c) V. Mirk: »Katrice«, 2. Klavir (šestošolec M. Kogoj): a) Rachmainoff: »Prélude«, b) A. Lajovic: »Sanjarija«, c) M. Reger: »Elegie«, 3. Bariton-solo (učiteljšček M. Simenc): a) R. Savin: »Predsmrtnica«, b) Dr. G. Krek: »Prošnja«, c) M. Kogoj: »Stopil sem na tihe njive«, 4. Dijaški zbor: a) »Kako bom ljubila?« Slov. nar. b) »Mi smo pravi vinski bratje«, Slov. nar. c) »Oj dekle, kaj s' tak' žalostno?« Slov. nar. d) »Pesem mornarjev«, Novogrška nar. e) »Hrepenenje«, Švedska nar. 5. Klavir (M. Kogoj): a) Chopin: »Prélude«, b) M. Kogoj: »Tebi«, c) M. Kogoj: »Poslednji žarki«, 6. Dijaški zbor: a) G. Prochazka: »Moravska narodna«, b) Dr. A. Schwab: »Večer na morju«, c) O. Dev: »Še ena«. — Vstopnina: Za osebo s sedežem v prvih treh vrstah 2 K 40 v; v 4. 5. in 6. vrsti 1 K 60 v; v naslednjih vrstah 1 K, stojišča 60 v, za dijakke 40 v; sedeži na balkonu po 1 K 20 v. Čisti dobiček je namenjen za nakup knjig ubogim učencem slovenske gimnazije.

Porotno sodišče. V torek se je vršila pred tukajšnjim porotnim sodiščem kazenska obravnava proti Josipu Silič iz St. Petra, ki je bil osumljen, da je v noči od 23. na 24. aprila umoril svojo lastno mater.

Iz obtožnice posnemljemo sledeče: V hiši št. 212 na St. Peterski cesti se je nahajala gostilna, katero je vodila Katarina Silič. Pomagal ji je pri izvrševanju gostilniške obrti večkrat njen sin Josip, ki je tudi stanoval v isti hiši. Razun njiju ni stanoval nikdo v hiši. Josip Silič je izvrševal črevljarsko obrt, a je delal le nekaj dni v tednu, ostali čas je popival po gostilnah s svojimi prijatelji. Med materjo in sinom je vladala vedna napetost, tako da so sosedje obtožencu to večkrat očitali.

Dogodilo se je večkrat, da je sin mater pretepaval ter ji pljuval v obraz. Nekoč je v navzočnosti Josipa Batistič odprl mater usta ter ji pljunil notri. Te stvari so bile znane prebivalcem St. Petra.

Ni torej čuditi se, da je javno mnenje dne 24. aprila, to je na dan, ko so našli Katarino Silič mrtvo, današnjega obtožencá osumilo kot krivca.

Govorice, da bi si bila Katarina Silič pri padcu po stopnjicah razbila črepinjo, ni nikdo verjel in zato je sodnijska oblast pričela svoje postopanje.

Pripomniti je, da sta Katarina Silič in njen sin živela sama v hiši in da tudi v noči, ko se je dovršila tragedija, ni bilo razun njiju žive duše v hiši. Zato bo ostala cela zadeva za vedno tajna. Priznati pa se mora, da je pokojna Silič bila udana pijači in da je vsled pijanosti zadobila večkrat več ran. Ta lastnost pokojnice bi lahko spravila v zmotno sodnijsko oblast. Dokazano pa je, da pokojnica onega večera ni bila pijana.

Obtoženec opisuje dogodek na sledeči način:

Onega dne se je podal s Frančiškom Siličem v Vrtojbo, kjer sta pila v dveh krajih. Okolo 10. ure zv. sta se vrnila v St. Peter in Frančišek Silič se je podal domov. Obtoženec se je podal še v Čerincevo gostilno. Ob 12. uri in pol se je podal domov. Ker so bila glavna vrata zaprta, stopil je v hišo od zadnje strani. Pijan ni bil in se vsega spominja. Ko stopi pred stopnjice, najde na tleh ležečo svojo mater. Hotel jo je prenesti v verando, a truplo je bilo pretež-

prinesel iz nje blazino in odejo. Pogrnil je mater ter ji položil blazino pod glavo. Nato se je podal spat. Ob 8. uri in pol zjutraj se vzbudi, in ko se je hotel obleči, opazi, da so obleka in roke polne krvavih madežev. Sel je pogledat, kaj se je zgodilo materi in našel jo je vso krvavo in mrtvo. Poklical je na pomoč sosedu Brajdo ter naznanil stvar županu. Brajda je s pomočjo drugih prenesel truplo v sobo. Po izpovedbi obtoženca je njegova mati obležala vsled padca po stopnjicah.

Sledeče okolnosti pa stavijo v dvom gorenavedeno:

Tri priče, ki so bile zadnje v gostilni, izjavljajo, da je bila pokojnica dne 23. aprila zvečer popolnoma trezna. Če bi bila padla po stopnjicah, bi imela rane na zadnjem delu telesa in ne na sprednjem. Sledovi krvi bi se morali najti tudi na stopnjicah, zato nastaja sum, da so rane provzročene s kakim trdim predmetom. Ker pa ni bilo nikake druge osebe v hiši, pade sum na obtoženca. Ta sum je podkrepjen z dejstvom, da je obtoženec grdo ravnal s svojo materjo, in če je v stanu pljuniti ji v usta, je tudi v stanu umoriti jo. Obtoženec je tudi večkrat izrazil željo, da bi rad prišel do imetja pokojnice.

To se je sklepalo tudi iz dejstva, da je koj po smrti matere nesel njeno zlatenino hraniti Josipu Goljevšček. Vedenje obtožencevo je tudi povečalo sum.

Na podlagi gorenavedenega je obtožen Josip Silič, rojen l. 1875 v St. Petru, da je v noči na 24. aprila umoril svojo mater Katarino Silič in da je torej kriv zločina umora po par. 134, 135 in 136 k. z. — Toliko iz obtožnice.

Sodnemu dvoru je predsedoval višesodni svetnik Rutar; votanta: sodni svetnik Sterle in dr. Thoman. Obtožbo zastopa namestnik državnega pravdnika Zorzi. Zagovornik dr. Tuma. Zdravniška izvedenca dr. Pittamitz in dr. Bramo.

Zagovornik zahteva, naj se vrši pred razpravo komisionelni ogled na licu mesta.

Sodni dvor ugodí zahtevi, toda zahteva, naj se prej zaslišijo priče.

Pri zaslišanju je obtoženec zanikal krivdo. Zanikal je tudi, da bi bil opljuval mater. Drugače je izpovedal, kakor so navedene njegove izpovedbe v obtožnici.

Priče so vse izpovedale, da je bila pokojnica udana pijači. Izpovedale so tudi, da je obtoženec večkrat grdo ravnal z njo. Priča Batistič je izpovedal, da ga je pokojnica večkrat prosila, naj ostane v gostilni, ker se je bala, da jo obtoženec umori. O načinu, kako je nastala smrt, ne zna nikdo ničesar povedati.

Popoludne se je vršil ogled na licu mesta. Zdravniška izvedenca sta bila v tem edina, da pokojnica ni umrla vsled padca, marveč da ji je bila smrt prizadejana z udarcem s trdim predmetom.

Na porotnike ste se stavili dve vprašanji in sicer: ali je obtoženec ranil lastno mater z namenom, da jo ubije in v slučaju da se to vprašanje zanika: ali je obtoženec brez namena usmrtiti svojo mater, isto iz kakega drugega sovrážnega razloga ranil ter tako provzročil njeno smrt.

Namestnik državnega pravdnika je v 20 minut trajajočem govoru izjavil, da sicer ni z gotovostjo dokazano, da bi bil obtoženec izvršil zločin umora, da pa pričajo vse okoliščine, da ne more nikdo drugi biti ubijalec.

Zagovornik je nato v svojem govoru rekel, da ni niti enega dokaza o obtožencevi krivdi. Pač so okoliščine, ki pa ne morejo dokazati krivde. Predlaga, naj se obe vprašanji zanikate.

Predsednik je nato celo zadevo rekapituliral ter dal porotnikom potrebna navodila.

Izrek porotnikov se je glasil: za prvo vprašanje 12 ne, za drugo 9 ne in 3 da.

Na podlagi tega izreka je bil obtoženec oproščen ter izpuščen iz preisko-

Za to obravnavo so bili določeni tri dnevi, a se je končala v enem dnevu. Danes se vrši obravnava proti Alfredu Lenassiju, katerega toži Peter Velicogna zaradi razžaljenja časti potom tiska.

Včeraj se je imela vršiti porotna obravnava proti Petru Velicogna, katerega je tožil Alfred Lenassi zaradi razžaljenja časti potom tiska. Ker ste se stranki poravnali, ni bilo obravnave. — V pondeljek se prične obravnava proti bivšemu okrajnemu šolskemu nadzorniku Finšgerju in računovodji Rozini.

Slovenski očetje! Jutri je od 8. do 12. ure predp. vpisovanje učencev v slovensko gimnazijo. Vaša dolžnost je, da vpišete svoje za gimnazijo namenjene otroke le v slovensko gimnazijo.

Nesreča. V nekem tukajšnjem hotelu je sinoči padel po stopnjicah trgovec z manufakturo v Raštelju Mischou, pri čemur si je razbil črepinjo. Prepehali so ga v sanatorij, kjer je danes popoldne umrl.

Avtomobilna dirka preko Alp. V četrtek okolo 2. ure popoldne je šlo skozi naše mesto nad 30 avtomobilov, ki se udeležujejo dirke od Dunaja preko Alp do Lupoglave v Istri. Od tam preko Učke, skozi Ilir. Bistrico zopet v Gorico in od tu po Vipavski dolini proti severu. Skozi Gorico bodo vozili jutri.

O »Gospodarski zadrugi v Vrtojbi« razširjajo zlobneži, ki bi radi zadrugi škodovali, vest, da ji je »Goriška zveza« odpovedala kredit. »Goriška zveza« nam poroča, da je ta vest popolnoma neresnična in izmišljena.

Nekaj debele sočre je padlo danes popoldne v Gorici, ki pa ni napravila veliko škode.

»Central Bio« v Gorici je dosegel višek popolnosti v kinematografiji — o tem so se prepričali obiskovalci predstave dramatiziranega romana »Ljudje med ljudmi«, katerega drugi del se še danes predstavlja. Velika, in sicer v Avstriji največja projekcijska stena privablja vedno več občinstva in tudi izbera programov je jako srečna. Jutri se bo predstavljal komedija »Žensko srce«. Priporočamo občinstvu, naj marljivo poseča predstave v »CENTRAL BIO«.

Oddaja konjskega gnoja. S 1. okt. t. l. je oddati konjski gnoj tukajšnjega konjeništvá. Ponudbe do 30. t. m. poveljstvu 5. dragonskega polka.

Odprti lekarni. Od 29. t. m. do 6. julija boste imeli ponočno službo lekarni: Liberi-Pontoni.

Aretirali so Andreja Kosič iz Mirna, ker je prosjačil.

Vojaka je »špilal« Izidor Zimec iz Podgore. Oblekel je mornariško uniformo na dopustu se nahajajočega brata ter se pustil občudovati v cesarski suknji. Toda orožništvo je vedelo, da nima pravice nositi vojaškega oblačila, in ga je privedlo v vojašnico na Travniki, kjer je moral obleči civilno obleko. — Zimec so naznanili.

Zaradi tatvine je bil obsojen na en mesec zavora Marij Vogrič iz Čepovana, uposlen v podgorski popirnici.

V Gorico mora biti zaljubljen Jurij Vidmar z Otlice, kajti kljub temu, da mu je mesto prepovedano, se je zopet v njem prikazal. Zato so ga pa zaprli.

Nepoboljšljiv je Valentin Lapanja iz Cerknega. Pred časom je bil aretiran zaradi tatvine tobaka, a preiskovalni sodnik ga je izpustil iz zaporov. V torek pa je preiskovalni sodnik doznal za druge tatvine, ki jih je v tem času izvršil Lapanja in je zopet odredil aretacijo Lapanje. Orožniki so ga tudi prepeljali v goriške zapore.

Razpis natečaja. Pri deželni odboru v Gorici je razpisano mesto ravnatelja (oskrbnika) urada za vnovčevanje živine. Prosilci morajo dokazati, da so tehnično in trgovsko zadostno podkovani in da so zmožni deželnih jezikov. Prošnje, opremljene s potrebnimi listinami, naj se vložijo na deželni